

## MEMENTÓ

Szócs Géza

### Petőfi Csunkingban

Ázsiai útinapló, 2019. november–december

Indonéziában, Kínában és Japánban jártam, hazafele megálltam néhány napra Moszkvában.

Ezt az utamat is nem kevés gyanakvó, szkeptikus, elítélő megjegyzés meg kérdés kísérte: mi a csudát keresek arrafele, mi értelme az egésznek, a kéjutazásokból is megárt a sok stb.

Indonéziáról írtam az *Országút* c. induló folyóiratban, január közepén jelenik meg. De csak impressziókat vetettem papírra, ottani tárgyalásaim legfontosabb céljairól a továbbiakban lesz majd érdemes beszélnem.

Igaz ez Kínával és Japánnal kapcsolatban is.

De a számos egyéb olyan téma mellett, amelyekről majd később írnék, volt néhány szereplésem, feladatom, misszióm, amelyek nyilvánosan is követhetőek voltak.

Japánban Kanazawa városában megnyithattam a Szimmetria Világkongresszust. Tokióban a kormánydelegáció tagjaként részt vettem az Abe Sinzo miniszterelnökkel folytatott tárgyaláson, a Szépművészeti Múzeum tárlatának megnyitásán és a magyar kulturális központ felavatásán.

Moszkvába azért mentem, hogy Gorbacsov volt elnökkel találkozzam, továbbá hogy jelen legyek az ottani könyvvásáron a Tri Kvadrata Kiadónál oroszul megjelent kötetem bemutatóján.

Csunking a nagyvilágban arról híres, hogy minden piacra kerülő négy laptop közül egy itt készül. Vagyis a laptop-világterme-

lés egynegyede, egyesek szerint egyharmada. Azon kívül a kínai autóipar legnagyobb fellegvára is. De nekünk nem ezért kedves. Ez a város a magyar kultúrdiplomácia – és egyáltalán, a magyar diplomácia – egyik szimbolikus sikerhelyszíne. Csunkingban, Csengduban és Xianban néhány éve megkezdődött a magyar nyelv egyetemi szintű oktatása. Mindhárom várost ez év végétől közvetlen repülőjáratok kötik össze Budapesttel. És mostantól, november utolsó napjaitól kezdve Csunking azáltal is a számunkra legkedvesebb kínai városok egyikévé lett, hogy a megapolisz legszebb pontján, egy gyönyörű helyszínen, az Eling parkban, ott látható két magyar ember szobra.

Kínában ritka látvány az olyan köztéri szobor, amely valaha élt élő embert ábrázol. Az azonban még ritkább, ha az ábrázolt alak nem kínai személy.

Most ez történt: Petőfi Sándor és Szendrey Júlia közös szobra révén, amely Szórádi Zsigmond fehérvári szobrász alkotása, a park napok alatt a szerelmesek kertjévé lett, szerelem-lakatokkal, saját mitológiával rendelkező vonzásoközponttá. Amihez azt kell még tudni, hogy Petőfi *Szabadság, szerelem...* kezdetű strófáját kötelező tananyagként legalább egymilliárd kínai ember tanulta meg kívülről.

Én is elmondom magamban Petőfi négy sorát kínaiul, próbálom elkapni az akusztikáját.

*Seng ming cseng kő' gui  
 ájj' csing gyá göng gao.  
 Ruo véj dz'jó gui,  
 ör dzsö gyié kő phao.*

Visszafordítva magyarra:

*Az élet sokat ér  
 a szerelem még többet ér.  
 (De) ha ez a szabadság ára,  
 mindkettő feláldozható.*

(A szobor felavatásán kívül a helyi magyar fesztivál keretén belüli filmhetet is én nyitottam meg – évi két ilyen fesztivál van, a helyi magyar Főkonzulátus fáradhatatlan –, továbbá meglátogattam a nem messze fekvő Changsou tavi sportbázist, ahol Gyöngyösi János magyar edző oktatja kajaksportra az ottani fiatal sportolókat. Irodalmi estet is szerveztek számomra, és tárgyaltam a tartományi gyűlés elnökhelyettesével meg üzletemberekkel és egy filmes csoport vezetőivel. És egy képzőművészeti galériát is meglátogattam, amelynek tulajdonosa, Vincent Deng, rendszeresen meghív kortárs magyar festőket kiállítani. Jelenleg éppen Gajdos Zsuzsát és Könnnyű Attilát.)

***Részlet a beszédből, amelyet 2019. november 29-én délután mondtam el a szobor felavatásakor.***

**(Petőfi Csunkingban)**

Mindenekelőtt szögezzük le: a szerelem két ember legszemélyesebb magánügye. Külön, kétszemélyes világegyetem, a személyesség, az intimitás olyan birodalma, a kölcsönös érzelmek olyan térdeje, amelynek közvetlenül senki más nem lehet részese, magyarul: amelyből mindenki más ki van zárva.

De úgy látszik, vannak emberek, akiknek a szerelme képes kollektív dimenziókban, millió és millió ember lelkére és életére hatva megfogalmazni, megjeleníteni, általános értékekké szublimált formákban fel- és megmutatni az emberi lét számára megadatott egyik legfontosabb és legnemesebb értéket. Ez az érték a szerelem misztikája, varázsa, sőt varázslata, személyiséget átformáló hatalma. Ezeknek a művészeknek a szerelme képessé vált arra, hogy minden ember azonosuljon vele, felfedezve benne a saját érzéseit, melyeket ő maga nem képes szavakba önteni, de a költő szavain keresztül képes ezeknek formát adni. Így történhet meg az, ily módon válik lehetségessé az, hogy egy ember, pontosabban két ember magánügye sokak ügyévé váljon, így válhat

minden olyan ember ügyévé, aki szerelmes, vagy volt már szerelmes. Ahogyan mondtuk, ezek az emberek, akik rendelkeznek e csodálatos képességgel erre a hatásra, elsősorban művészek – költők, festők, zenészek, filmesek, szobrászok, táncművészek.

Azt mondják, Kínában igen ritka, hogy köztéren emelt szobrok valaha élt konkrét személyeket ábrázoljanak. De még ritkább dolognak számít, ha egy ilyen ábrázolt személy nem kínai, hanem európai vagy amerikai vagy bármilyen más országbeli.

El lehet gondolkodnunk azon, mekkora lehetett annak a magyar költőnek a szerelme, szerelmének az ereje, hogy szíve dobbanása, szavának üzenete közel két évszázad elteltével is megérinti az embereket, íme még a Föld túlsó felén is. Még Kínában is, ahol aztán igazán volna kinek szobrot állítani, oly kiváló költőket, nagy hatású bölcseket, uralkodókat, sikeres hadvezéreket ismer ennek a nemzetnek a történelme.

Csunkingban több ember él, mint egész Magyarországon. Mégis, az itteni polgárok akaratából ez a szobor egy ifjú magyar szerelmespárnak állít emléket, akik soha nem lépték át országuk határát, és bizonyosra vehető, hogy soha nem hallottak Csunkingról. Mégis, általuk, szerelmük révén ennek a kis nemzetnek lehetősége nyílt arra, hogy e gyönyörű park fái alól és virágai közül részese legyen az óriás város életének, lelke és szelleme alakításának, benne legyen mindennapjaiban azoknak az ifjú szerelmeseknek az életén keresztül, akiket e két szoboralak, két egykori költő megérintett, megszólított, és akiket befogadtak az életükbe. Tegyük hozzá, hogy bár a nagyvilágon sok alkotás őrzi Petőfi Sándor emlékét, Magyarország határain kívül ez az első olyan szobor, amely együtt örökíti meg kettejüket, őt és szerelmét, a szépséges Szendrey Júliát. Aki ugyancsak költő volt, és bár Petőfi igen sokra becsülte a verseit, de saját kora is és utókora is elsősorban mint múzsát tartja számon. Azt a múzsát, aki lényével és szerelmével halhatatlan versekre ihlette a legnagyobb magyar költőt.

Kínában az iskolákban tanítják Petőfinek itt a szobron is olvasható sorait a szabadságról és a szerelemről. Nos, itt most e szob-

ron együtt látható a költő és kedvese, a szeretett nő, akiért kész volt életét is föláldozni, s akinél többet csak a szabadság eszméje jelentett neki az életben.

Nem kétséges, hogy Csunking városa e szoborral belépőt szerzett magának nemcsak a magyar irodalomtörténetbe, hanem megjelent a magyar nemzet kiterjesztett énjének valóságában is.



*A Petőfi Sándor- és Szendrey Júlia-szobor felavatási és adományozási ünnepsége*